

Siklós János:

Osztra és beluga

Az öreg halász farsztotta a nagy halat, vitette magát étlen-szomjan, míg aztán elfáradt. Hamingway nagy halat, s az öreg halász hazaindult a zsákmánnyal, de megtámadták a cápák. Új harcot kezdett az öreg halász, hogy megmentse a nagy fogást a ragadozóktól.

Ez a halász jutott eszembe, a Káspi-tenger hullámos, zajos vizén. Bár itt nincsen cápa, de az öreg halász éppen úgy küzd a zsákmányért, mint Dél-Amerikában. Különleges halfajtáiról nevezetes ez a tenger: az osztra és a beluga ritka halfajták; bennük a nagy szemű fekete kaviár. Egyedül — másodmagával — indul a sporthalász a belugára, erre a nagy testű, erős halra. Szígonnyal megfogja, de utána a hal oly erővel viszi, csónakostól, hogy néha tíz-tizenegyet óráig jár a halász a partok közelében arra, amerre a hal viszi.

Kifutnak a naszádok

Itt már nem az egyént halásznak a hangsúly: nagy trösztök végzik a munkát, tengeri flottával, feldolgozóüzemekkel és a világ minden tájára exportálnak. Legértékesebbek azok a halfajták, amelyekből a kaviárt nyerik. Ezek itt a Káspi-tengerben élnek. A kaviár export, s a belső fogyasztás is igen nagy! Ezek a halfajták — az osztra és a beluga — élnek a két-három méter mélységben, ez a nehéz csónakról „vadászni” rájuk. Hajókról halásznak a Káspi-tengert. Repülőgépek és helikopterek körözködnek alacsonyan a víz fölött, figyelik a halrajokat. Egy-egy ilyen halraj, vagy halmező — mert olyan nagy felületen vannak, mint itt Szegeden két Széchenyi tér — esetén jelzik a levegőből a helyet, az útirányt, a halraj

nagyságát stb. A halásznaszádok kifutnak a megjelölt helyre, s amikor elérik a nagy tömegű halat, a naszádok pillanatok alatt szinte átalakulnak „szivattyúkká”. Nagy átmérőjű szivótorok csúsznak a vízbe, s a vízzel együtt, a halakat szívja be a hajóra a pneumatika. A víz automatikusan visszakerül a tengerbe, a halak pedig a hajó mélyébe. Egy ilyen „beszívós rendszerű” halászat persze sok-sok tonnás fogást jelent. S nem ez az egyetlen módja a halászásnak. Itt a halászat nagyipar. Eppen úgy, mint az olajipar. A kettő nem is nagyon fér meg egymás mellett.

Baku partjainál

Panaszkodnak a halászok, hogy nagyon szennyeződik a Káspi-tenger, az olajbányászat okozza ezt. A tengerfenékről fölhozott olaj a legfontosabb kitermelés mellett is érintkezik a vízzel. S ott, ahol olajat kap a víz, a tengeri növény- és állatvilág egy része elpusztul. Baku partjainál egyszerű, de hatásos megoldású víz- és olajszűrő berendezést építettek. A szűrők körül nagy kiterjedésű olajfelületeket láttunk a tengerparton. Lehet, hogy a szűrők gyűjtő hatására, de a vízfelszín bizony olajos volt a bakui partok mentén. Ez még nem is okozna különösebb bajt, hiszen kikötők, jövő-menő hajók is szennyezik a vizet. De az olajkutat környékén, bent a tengerben, mintegy 12-15 kilométerre a parttól, cölöpkékre épített város: Olajsírt a neve.

Ez a tengeri olajbányászat centruma. Épületek, kórház, s helikopter számára kiképzett leszállóhely, lakások, műhelyek, bent a vízben cölöpkékre építve. Csak hajóval, vagy helikopterrel lehet bejutni az Olajsírtkehez. Nem volt szerencsénk, az időjárás kedvezőtlennek ítélték. Előtünk egy román küldöttség járt ott és bement az olajbányászathoz, de kijönni nem tudtak, csak 3 napos kése-

Megnéztünk egy „mini” olajsírtke városát, ez a parttal egybekötött cölöpszigetek mentén épült ki. A „mini-túr” fogalom itt olyasmit jelent, mint a mi, szegedi olajmezőnk egésze. Közismert, hogy Baku évi kőolajtermelése a világon az egyik legnagyobb. A tengerre épített, a szárazfölddel összekötött olajtermelő bázis is mutatta a víz és az olaj jelentőségét és ellentétét. A kékbén játszó haragoszöld tengerfelszínén kisebb-nagyobb olajfoltok lebegtek, a fűrtornyok és állványok, cölöpkék körül.

Úgy látszik, az egész világon lassacskán gond lesz a vizek tisztaságának — a vízinövény- és állatvilág megmentése érdekében — megőrzése, mert a technikai civilizáció nem kedvez a tengereknek, sem a folyóvizeknek. A Tisza — azt mondják a szakemberek — még kevésbé szennyezett, de ha vegyi művekkel kerül kapcsolatba és a szennyvízelvezetés a folyóba megy, akkor ez a víz is pusztulásnak indul. A megoldás lehetőségét szinte az egész világon kutatják, a Szovjetunióban is.

Hogyan is?

Soványkodik a Káspi-tenger. Évszázadokkal előbb magasabban járt a vízszintje: a Szűzek bástyáján levő jel mutatja a régi vízszintet. Hogyan is ugrott volna a vízbe a szűz és a fiú, a bástya ablakából, ha a tenger nem ért volna el a bástya aljáig? A tenger valóban ott volt, de ebben a négy-hatszáz esztendőben visszahúzódott, lejjebb ereszkedett. Nem lehet ezt észrevenni, néha egy-egy évtizednyi idő se hoz szemmel látható változást. Az ilyesmit inkább évszázadokban (s pontos mérésekben) lehet jelölni.

Ilyen „apróságokat” a ténfergő külföldi sohasem látta meg, s nem is lenne téma ha az ottanvalók nem ejtenének szót róla. Persze nem valami veszedelmes jelenségek, méretek ezek — de létező dolgok. Mint ahogyan kaviárérvés közben beszélnek az értékes halfajtákról, amit ott halásznak a Káspi-tengerben, az osztra és a beluga, ezekből vonják ki a legízesebb kaviárt.

Rövid az idő, éppen hogy csak körbepillant az ember, s már megy tovább. Az a baj, hogy nem jut idő az alaposabb körbenézésre. Talán Kispéter József adjunktus majd több élményt gyűjt, mivel három hónap mégiscsak több, mint három nap. A felvezetőikkel foglalkozik ez a szegedi kutató, az azerbajdzsáni tudományos akadémia meghívására. Kicsi a világ, vagy a „szegediek” járnak sokan e világban?

Több park, virág

A Központi Statisztikai Hivatal felmérése szerint hazánk parkjai fokozatosan bővülnek, s mind több virág ékesíti a ligeteket, köztérket. Városaink házsorainak, épületrengetegének egyhangúságában 37 millió négyzetméternyi füves rész teremt változatosságot, s a parkok 40 százalékát az utóbbi hat évben telepítették. A városok parkjaiban 1,7 millió négyzetméternyi virágoskert pompázik, a tarka virágágyak területe éppen kétszer akkora, mint hat évvel ezelőtt.

Első: a minőség

Textiles brigádok jubileumi versenye

A kezdeményezés jelmondata — lelkiismeretes munkát, kiváló minőséget — tavaly hathatósan érvényesült a jubileumi versenymozgalomban. A sikeres alapot adták a továbblépéshez, igényelték a jó folytatást.

Igy volt ez a Pamutnyomóipari Vállalat szegedi gyárában, a textilművekben is. A Tanácsköztársaság kikiáltásának 50. évfordulója volt az egyik inspirálója a munkaverseny-mozgalomnak, a másik lelkesítő pedig az, hogy felszabadulásunk 25. évfordulója közeledik. A méltó köszöntés jegyében rendre tettek a vállalásokat év elején az üzem brigádjai. Közülük is a hármas — szocialista módon dolgozni, tanulni, élni — jelszót valló szocialista brigádok vállalkoztak a legtöbbre. Ugyanakkor sok munkacsapat tűzte ki célul; úgy fog dolgozni, hogy kiérdemelje a kitüntető címet. Velük együtt a szegedi textilművekben 172 brigád több mint 1900 tagja tartozik már a hármas jelszó táborába.

A vállalt feladatok között szerepel a termelési eredmények fokozása, mindennek előtt azonban a minőség javítására, a termelékenyebb munkára, az önköltség csökkentésére törekszenek. A társadalmi munkában is serénynek bizonyultak a textilisek, legutóbb az üzem új leányzálásának rendb hozzásában, takarításában buzgólkodtak.

Sok jó eredményt elérő brigád közül is kiemelkedik a fonodai Ifjúság, Petőfi és Rákóczi munkacsapat; Markovits Katalin, Márkus Pál-

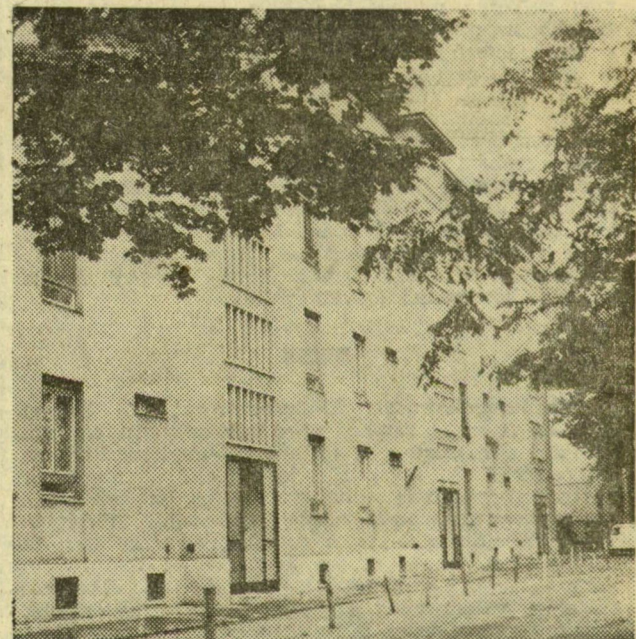
Ünnepi ülés előtt az Országos Béketanács

Küldöttség Szegedről és Csongrád megyéből

Kedden, június 17-én lesz húsz éve, hogy összeült az I. magyar békekongresszus. Ebből az alkalomból kedden ünnepi ülést tart az Országos Béketanács a Parlament Vadász-termében. Az ünnepi ülésen ismertetik a béke-világtalálkozó célját. Ismeretes, hogy ezt a találkozót június 21-23-án Berlinben rendezik meg.

Az Országos Béketanács keddi ülésén részt vesznek: dr. Antalffy György tanszékvezető egyetemi tanár, a József Attila Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának dékánja; dr. Kedvessy György egyetemi tanár, a Hazafias Népfront Szeged városi bizottságának elnöke; Lacsán Mihályné országgyűlési képviselő, a szegedi városi népfőbizottság alelnöke, Imre István, a hőmezővársárhelyi népfőbizottság elnökségének tagja, az Országos Béketanács tagjai. Rajtuk kívül ott lesznek Szegedről és Csongrád megyéből azok képviselői is, akik az elmúlt két évtizedben aktívan tevékenykedtek a béke-mozgalomban. E küldöttség tagjai: Radnai Ferencné, a Hazafias Népfront Csongrád megyei titkárságának politikai munkatársa, békemozgalmi felelős; Bordás Ferenc nyugalmazott rendőr alezredes, a népfőbizottság tagja; Patai Sz. Sándorné nyugdíjas, Szentes országgyűlési képviselője; Arany Tóth Imre, a vásárhelyi városi tanács gondnoka, a városi népfőbizottság elnökségének tagja; Gál Antalné, a szegedi Pannónia Szőrmekikészítő és Szőrmekonfekció Vállalat dolgozója; Kovács István nyugdíjas, a szegedi I. kerületi népfőbizottság elnöke.

Épült: 1957—1969

Torontál tér 3.

(103.) Újszeged előszobája a meglehetősen elhanyagolt Torontál tér. Szélen új szövetkezeti lakóház áll. Barna György tervezte.

Közlekedési balesetek

Szegeden a Tolbuhin sugárút és a Nagykörút kereszteződésében figyelmen kívül hagyva az úttesten gyalogosan Darabos János, Szeged, Bathányi u. 4. szám alatti lakos. Egy motorkerékpáros elütötte. A gyalogost a II-es kórházba szállították. Ugyanitt érte baleset az ugyan- csak gyalogosan közlekedő Bartos Ferenc, Szeged, Tolbuhin sugárút 53-55. szám alatti lakos. Szintén figyelmen kívül hagyva az úttesten. Féktávolságon belül elütötte a motorkerékpáron közlekedő Péter Antal, Ötömös, Tanya 141. szám alatti lakos. Mindketten súlyos sérülést szenvedtek.

Tehergépkocsinak szaladt hátulról motorkerékpárral Kisteleken Tóth János, Kistelek, Tanya 242. szám alatti lakos. A motorkerékpárost súlyos sérüléssel szállították kórházba. Tehergépkocsinak esett a kerékpáron közlekedő Milasin György szegedi lakosú tanuló Újszegeden, a Népkert soron. A fiú saját hibájából súlyos sérüléseket szenvedett.

Kis ívben, körültekintés nélkül kanyarodott kerékpáron Szegeden, a Moszkvai körúton Bús László, Szeged, Kormányos utca 8/b szám alatti lakos. Egy személgépkocsit elütötte. A kerékpáros súlyos sérüléssel került kórházba. Szabálytalanul fordult személgépkocsival Kiskundorozsmén, a turistaszállónál Holló István, Gyoma, Madách utca 22. szám alatti lakos. Motorkerékpárral a gépkocsinak ütközött Király István, Dorozsma, Nádor utca 13. szám alatti lakos, akinek utasa felesége volt. Mindketten súlyos sérülést szenvedtek.

Algyón a Szegedi utcában haladt kerékpáron Czizók Sándor, Algyó, Szegedi utca 49. szám alatti lakos. Tehergépkocsival elütötte Borsi László, Hódmezővásárhely, Kútvolgy, Tancsics utca 10. szám alatti lakos. Az eddigi vizsgálat szerint a tehergépkocsinak rossz volt a fékberendezése. A kerékpárost súlyos sérüléssel szállították kórházba. Hódmezővásárhelyen, a Tóalj utcában a benzinkúthoz hajtott motorkerékpárral Török Szilveszter, Szeged, Veresacs utca

35. szám alatti lakos. A benzinkútnál egy mentőautó állt, amelynek aajtján befelé hajolt Gulyás József, Széklutas, Kosuth utca 7. szám alatti lakos. A motoros nekkihajtott. Gulyás József sérüléseket szenvedett. Nem adott elsőbbséget Szőregben, a Petőfi utcában a kerékpáron haladó Huszár Jánosné, Szőreg, Petőfi utca 20. szám alatti lakos. Összeütközött a motorkerékpáron haladó Szili József, Szőreg, Tancsics utca 7. szám alatti lakossal. Mindketten sérüléseket szenvedtek.

Tóth Béla:

Mi, janicsárok

(25.) — Nézzétek meg. Nincsenek elrendezve, sajnos sem helyem, sem időm, de őszintén szólva pillanatnyilag elképzelésem sincs a hogyanról.

De a pestiek csak bámultak. — Kincsek! Valóságos kincsek ezek, Pali. Múzeumot kell a városban létesíteni! Amint visszatérünk, beszéljünk a minisztériumban. — Volna kedved múzeumi anyagot összeszedni, feldolgozni, kezelni? — Tanítani is szeretek. — Attól taníthatok. Fél állásban. Egyelőre elég az. A nyáron följössz két hétre a Néprajzi Múzeumhoz. — Pali erre született — szült az igazgató. — Született múzeumigazgató. Jó történeti érzelme van. A járástól is megdicsérték már modern, marxista szemléletét. Igen. A mi tantestületünk, elvtársak, nem szűkölködik a kiváló tehetségekben.

A pestiek nem vitakoztak vele. Aztán elmentünk a várat megnézni. Egyik részén rajta volt még a 18. században készített tető. Most a Rákóczi Termelőszövetkezet bikaistállója volt a tetős részben. — Másfél millió.

— Több. Böven belemegy kettő. — Itt meglenne a múzeum. — De ez álom. Hiszen új házat állami pénzen ebben a városban utoljára 1937-ben építettek! — Igen. De a kultúra... — Te csak gyűjts! Itt többet úgysem tehetünk a nemzeti értékek ügyében. A többi a mi dolgunk. Miben segíthetünk? Orakedvezményre nincs szükség? Milyenek a körülményeid? — Jól van minden. — Ne szerénykedj! — Nem is panaszkodom. — Lenne rá okod? — Az én bajom az isten minisztériuma sem tud segíteni. — Mondd, hátha. — Ne haragudjatok, teljesen személyes jellegű dolog. — Betegség? — Á, ha mindenből annyi lenne, mint egészségből! — Akkor mi hiányzik? — Az emberség. A megértés. — Dolgozz csak így tovább, megszerzed a megbecsülést. — Szóljunk az igazgatónak? — Ha igazán segíteni akartok, akkor ne. — Te tudod. Dolgozz. Majd küldünk útmutatásokat, módszertani és egyéb szakkönyveket. A vár ügyében eljárunk. És bármiben gondolhatsz a segítségünkre, írj. Ha sürgős, telefonálj. Másnap Dódi már a szemembe nevetett. Eppen lyukas óránk volt. Teljes órán át közölte a

szidalmakat, amit a pestiek látogatása után a felocsúdó klikk rám szórt. Az igazgató úr hamar feleszmélt. Az első pillanatokban a pestiek látására megszeppent. Nem tudta, mi fő a fazékban. Hat éve igazgató. Még a meggyőlt sem ellenőrizték ez idő alatt. Aztán hogy megbizonyosodott róla, nem az ő büze veri a minisztérium orrát, kedves kollégáival együtt átcsapott a csúfolódásba. „Persze, ilyesmire van napidíj, kiszálás, gépkocsi, hogy egy hóbörgő, hülye parasztnak ostoba személgűjtését lejojjenek körüljárni. Ez igen! Ez kultúra! Múzeum. Szólások. Mi talán nem botladozunk, nem járunk térdig egész életünkön át ezekben a szemetekben? Pornográf, útszéli szólásokat szed össze kötetlésszárra. Művelt embert érdekelhet az ilyen? És a minisztériumot ez érdekli. Jaj neked, kultúra!”

És még azon a napon, ahogy a pestiek mögött felporzott az út, elcsúfoltak „igazgatónak”, „műzeumigazgató úrnak”. Két nap múlva a kiugrott pap már úgy is szólított. A gúnytól csöpögött minden szava, míg szólt. — Igazgató uram, lenne szíves az osztályozónaplóval bejönni hozzám. Egyeztessünk. Egyeztetünk. Hibát nem talált, ezért a számjegyeimen lovagolt. — Ez magának kilences, igen tisztelt igazgató uram? Ez kilences? Rettenet undok volt. Bizsergett a tenyerem, hogy a pofájába verem a protézisét. Olyan irigy disznó, hogy már titkolni sem tudja.

(Folytatjuk.)